

MAKROZOOBENTOSS

Agnija Skuja

Kolka, 01.07.2013.

Kas ir makrozoobentoss?

- Bezmugurkaulnieki, kuri dzīvo ūdenstilpes gultnē un virs tās (uz siekstām, akmeņiem, ūdensaugiem u.c. substrātiem) un kuru ķermeņa garums $> 1\text{mm}$ (saskatāmi ar neapbruņotu aci)

Kāpēc pētīt?

- Vieni no labākajiem un biežāk izmantotajiem tekošu ūdeņu bioindikatoriem
- Zivju, ūdensputnu u.c. hidrobiontu barības bāze
- Noārda organisko materiālu ūdeņos (būtiska loma vielu aprites ciklos)

Paraugu ievākšanas ierīces

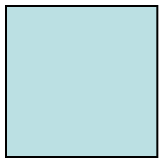
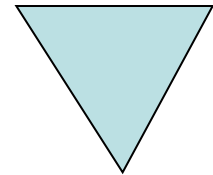
Surbera tipa paraugu
ievākšanas ierīce

Drifta tīkliņš

Rāmja
forma:

Paraugu ievākšanas ierīces

Ekmaņa
gruntssmēlētis

Petersena
gruntssmēlētis

Van Vīna
gruntssmēlētis

**Kvantitatīvi
paraugi
1 m²**

Ponara
gruntssmēlētis

IZMANTO:

**Ezeru un citu stāvošo
ūdenstilpju profundālē
Lielajās upēs
Upēs > 0,8m**

1. PARAUGA IEVĀKŠANA
2. PARAUGA SKALOŠANA

-Sieta acs izmērs 0,5 mm

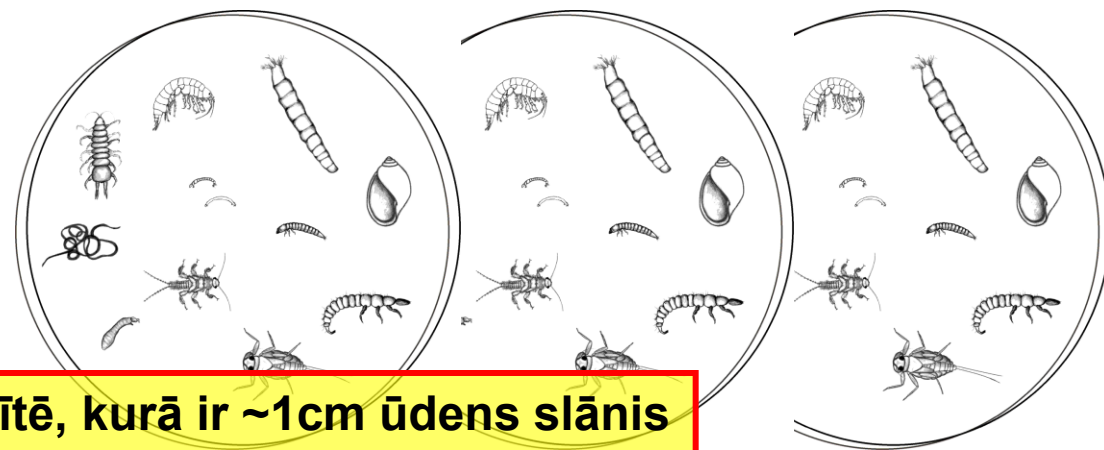
5. PARAUGA ŠĶIROŠANA:

- Noskalo fiksatoru
- Balta fotovannīte
- Pincete
- Petri trauciņi ar ūdeni

6. SUGU NOTEIKŠANA

4. PARAUGU FIKSĒŠANA:

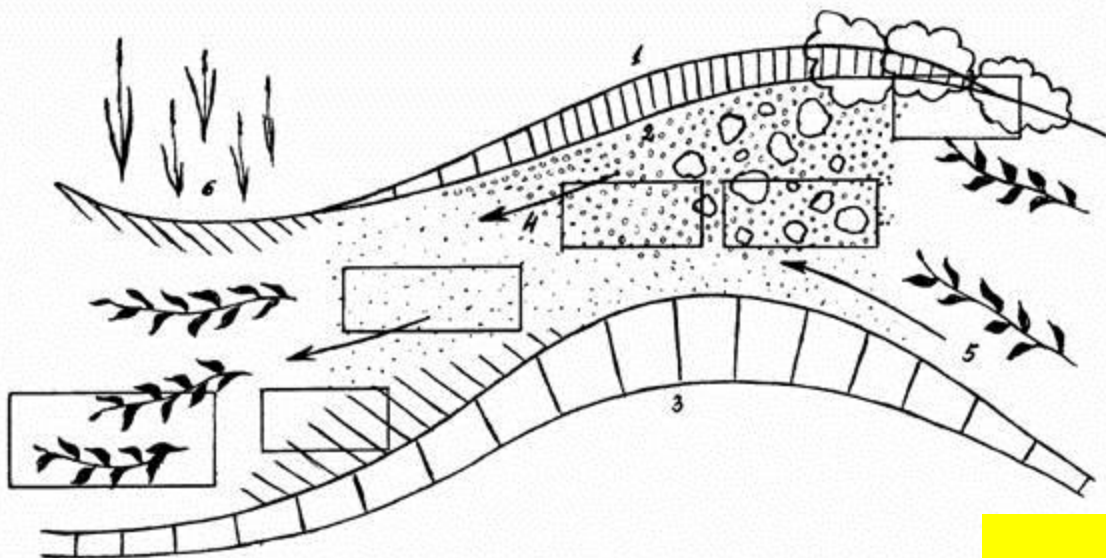
- 70% spirta šķīdums
- 10% formaldehīda šķīdums

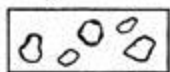
! Nelielu daļu parauga ievieto vannītē, kurā ir ~1cm ūdens slānis

Makrozoobentosa organismiem raksturīga specializācija substrātiem

- **LITOFILI organismi – sastopami uz akmeņainiem substrātiem**
 - **PSAMMOFILI ir smilšu biotopu speciālisti**
 - **KSILOFILI - mīt uz koksnes substrāta**
 - **FITOFILI – mīt uz ūdensaugiem**
 - **PELOFILI – mīt dūņās**
 - **AGRILOFILI – mīt mālu substrātos**
- *Infauna – apdzīvo grunts virsējos slāņus**
- *Epifauna – piestiprinās pie substrātiem**

Apzīmējumi:

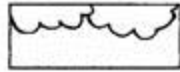
- akmeņi

- dūņas

- grants

- koku saknes, siekštas

- smiltis

- ūdensaugi

- 1 - stāvs krasts;
- 2 - dzelme;
- 3 - lēzens krasts;
- 4 - stipra straume;
- 5 - lēna straume
- 6 - aplūstošs krasts.

- lēzena piekraste

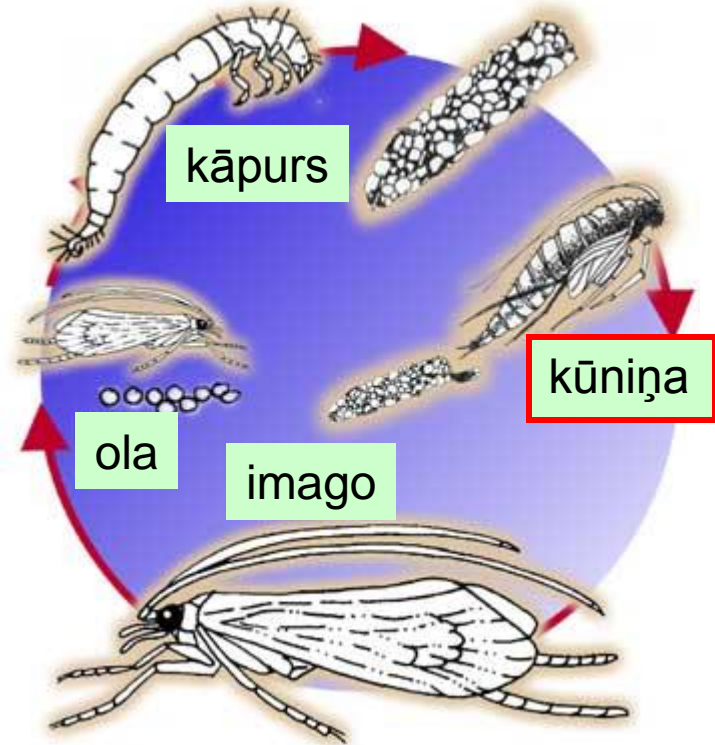
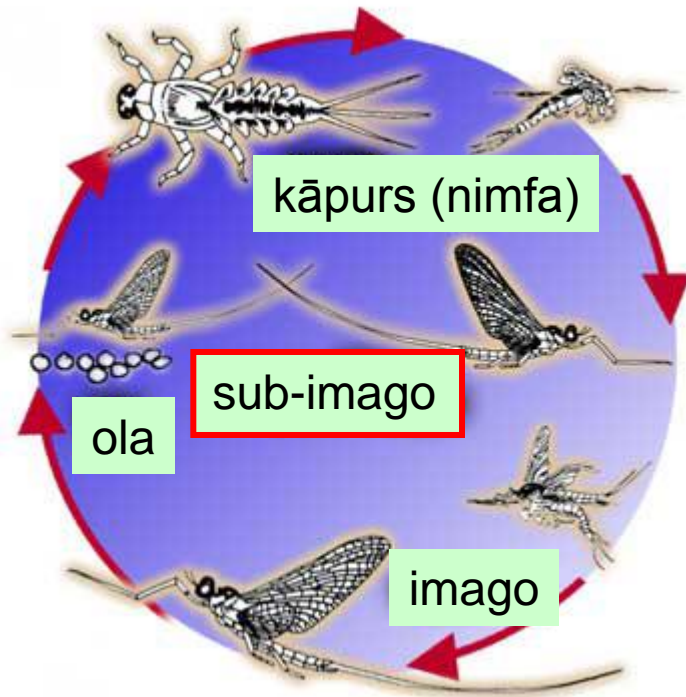

- stāva piekraste

Makrozoobentosa organismu izplatība substrātos

Galvenās taksonomiskās grupas

ATTĪSTĪBAS CIKLI

Vaboles COLEOPTERA

(Imago un kāpuri)

– Airvaboles

Photo: Stephanie Boucher

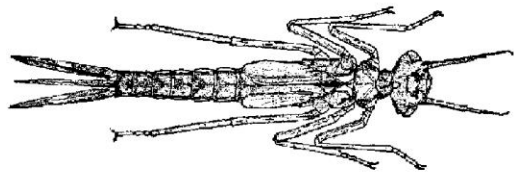
– Ūdensmīļi

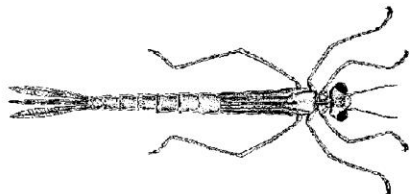
– Virpuļotājvaboles

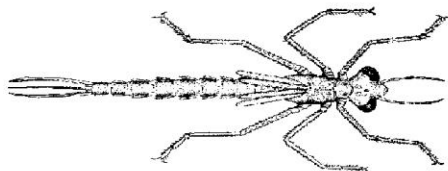
ODONATA

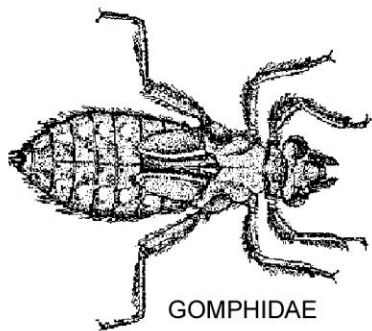
CALOPTERYGIDAE

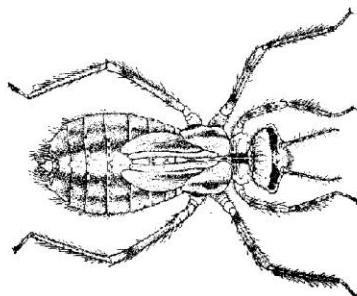
LESTIDAE

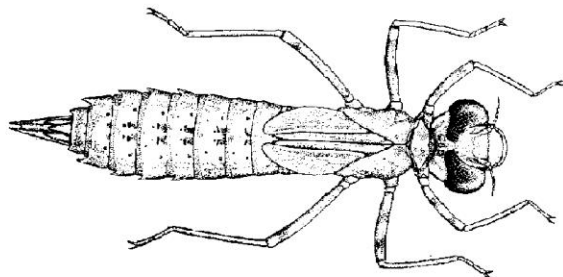
COENAGRIIDAE

GOMPHIDAE

CORDULIIDAE AND LIBELLULIDAE

AESHNIDAE

SPĀRU ODONATA kāpuri

ZYGOPTERA

Vienādspārnu ap.k.

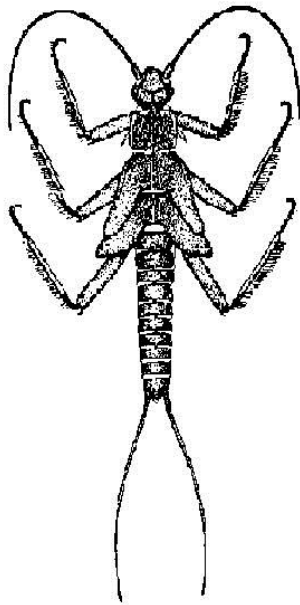
3 lapveida žaunu lapiņas

ANISOPTERA

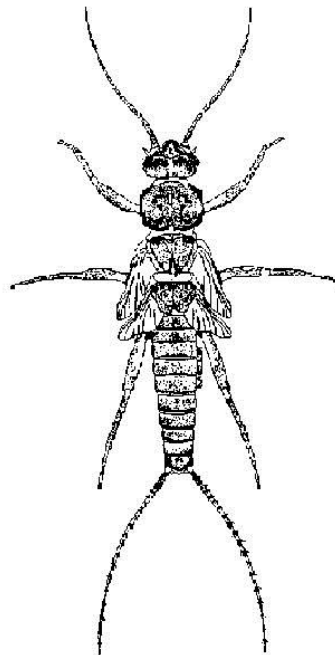
Dažādspārnu ap.k.

STRAUTĒŅU KĀPURI

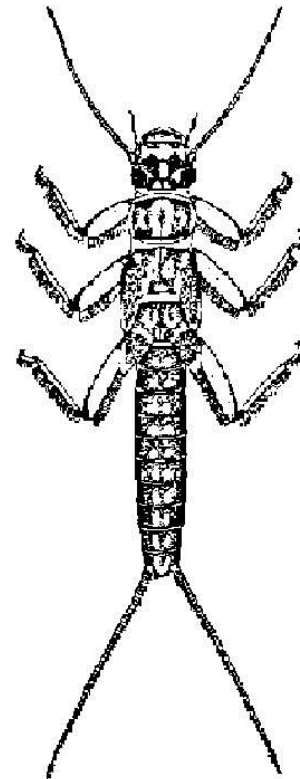
PLECOPTERA

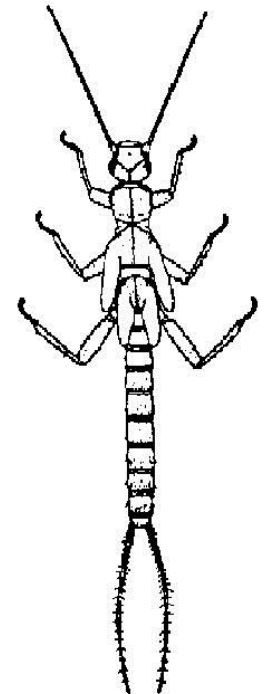
TAENIO-
PTERYGIDAE

NEMOURIDAE

PERLODIDAE

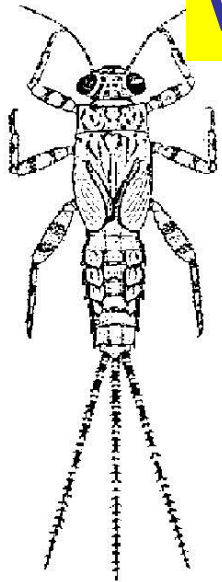
LEUCTRIDAE

2 cilindriskas astes cercas

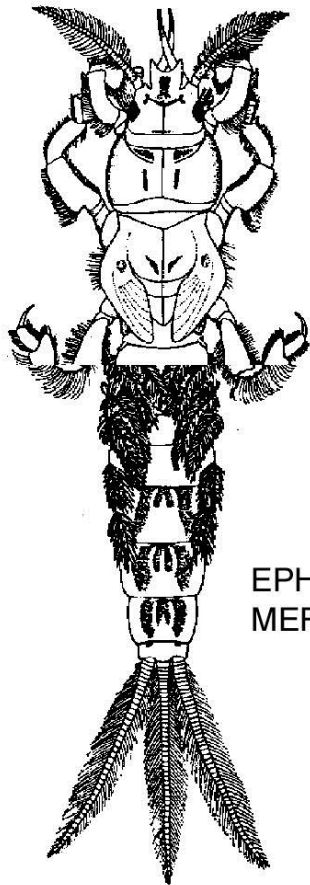
VIENDIENĪŠU KĀPURI

EPHEMEROPTERA

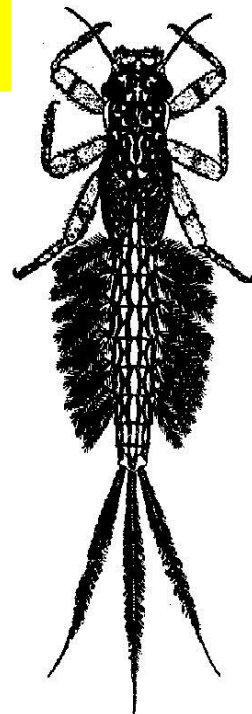
3 cilindriskas
astes cerkas

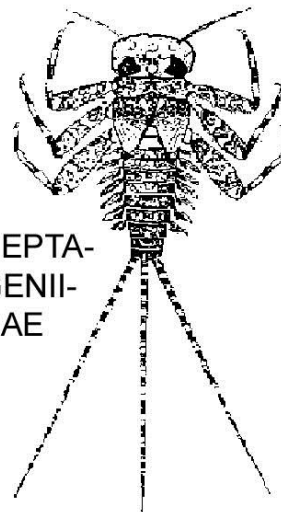
EPHEMERELLIDAE

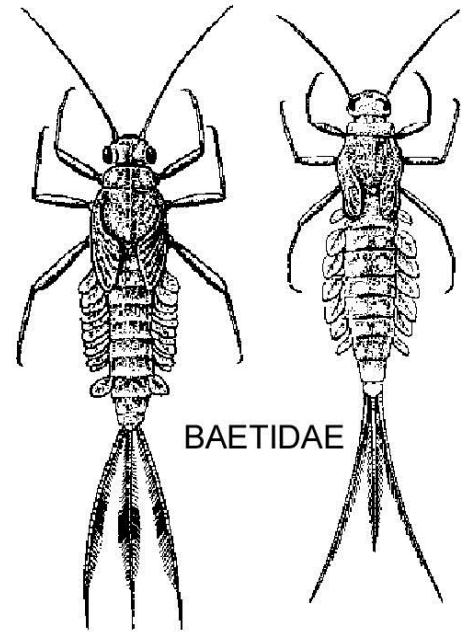
EPHEMERIDAE

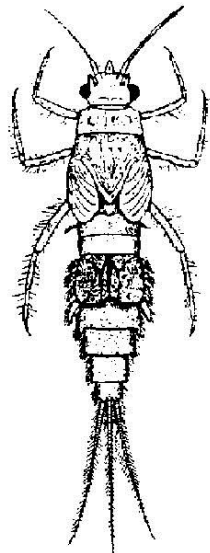
POTAMANTHIDAE

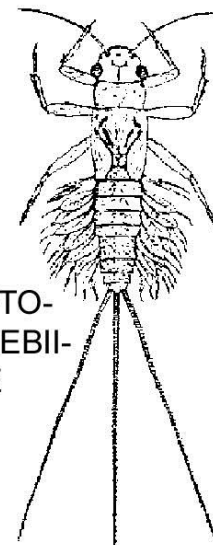
HEPTAGENIIDAE

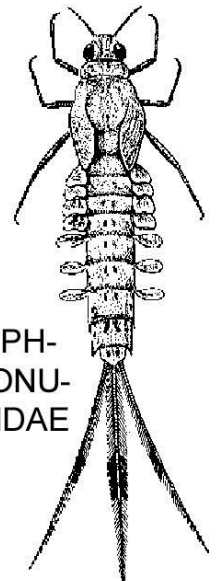
BAETIDAE

CAENIDAE

LEPTOPHLEBIIDAE

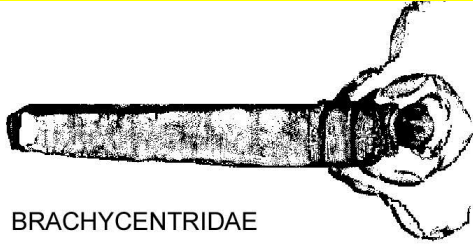

SIPHONURIDAE

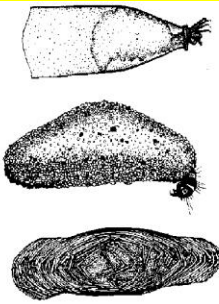
Mājiņas veidojošie MAKSTĒŅU TRICHOPTERA kāpuri

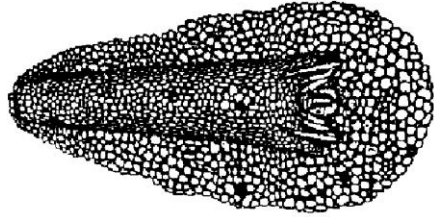
LEPTOCERIDAE

BRACHYCENTRIDAE

HYDROPTILIDAE

MOLANNIDAE

BERAEIDAE

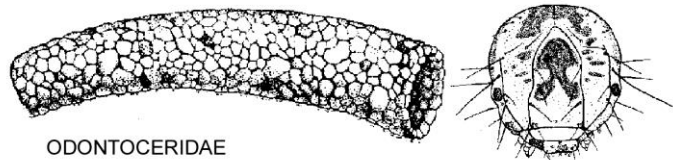

LIMNEPHILIDAE

TRICHOPTERA

LEPIDOSTOMATIDAE

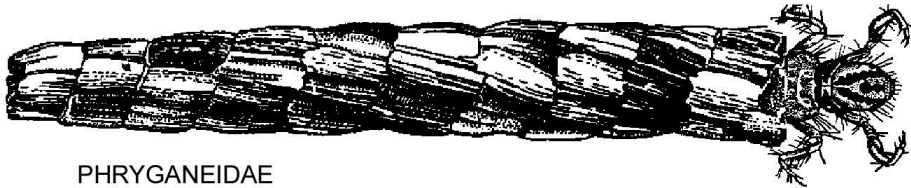

ODONTOCERIDAE

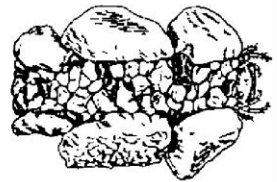

SERICOSTOMATIDAE

TRICHOPTERA

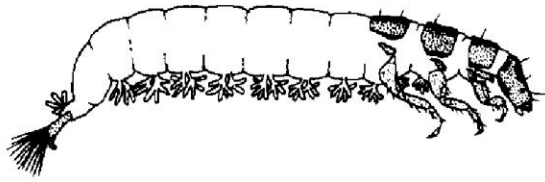
PHRYGANEIDAE

GOERIDAE

GLOSSOSOMATIDAE

HYDROPSYCHIDAE

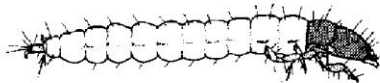
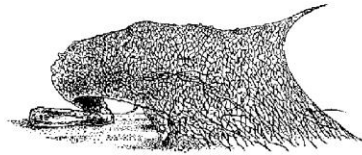
ECNOMIDAE

PHILOPOTAMIDAE

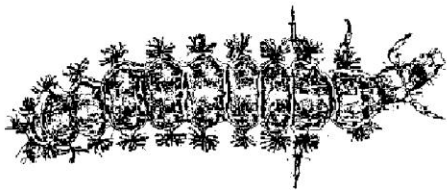
POLYCENTROPODIDAE

PSYCHOMYIIDAE

TRICHO-
PTERA

RHYACOPHILIDAE

Brīvdzīvojošie MAKSTĒŅU TRICHOPTERA kāpuri

BLAKTIS HETEROPTERA

Airblaktis (Cikādblaktis)

Corixa sp.

Mugurpeldes

Sigara sp.

Ūdensmērītāji

Gerridae

Skorpionblaktis

Plakanā skorpionblakts
Nepa cinerea

DŪŅENES KĀPURS
MEGALOPTERA

Galvas “zīmējums”

DIVSPĀRŅU DIPTERA kāpuri

CHIRONOMIDAE

Trīsuļodu kāpuri

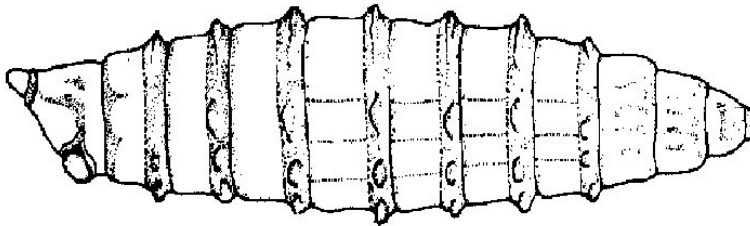

SIMULIIDAE

Knišķu kāpuri

**Dzēlējodi Ūdensodu dz.,
Culicidae**

TABANIDAE

Dunduri

Sugām daudzveidīgākā ūdens kukaiņu kārta

VĒŽVEIDĪGIE CRUSTACEA

Ūdens ēzelītis
Asellus aquaticus

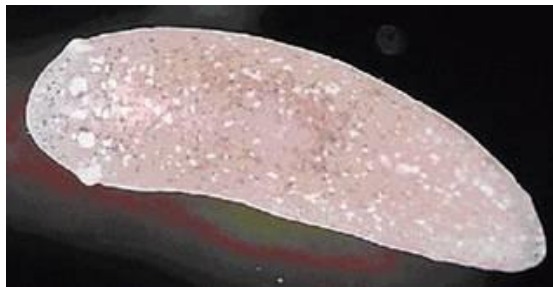

Sānpelde
Gammarus pulex

Hidras Hydridae

Planārijas Turbellaria, Tricladida

DĒLES HIRUDINEA

Plakandēles *Glossiphonia* sp.

Erpobdella sp.

MAZSARTĀRPI OLIGOCHAETA

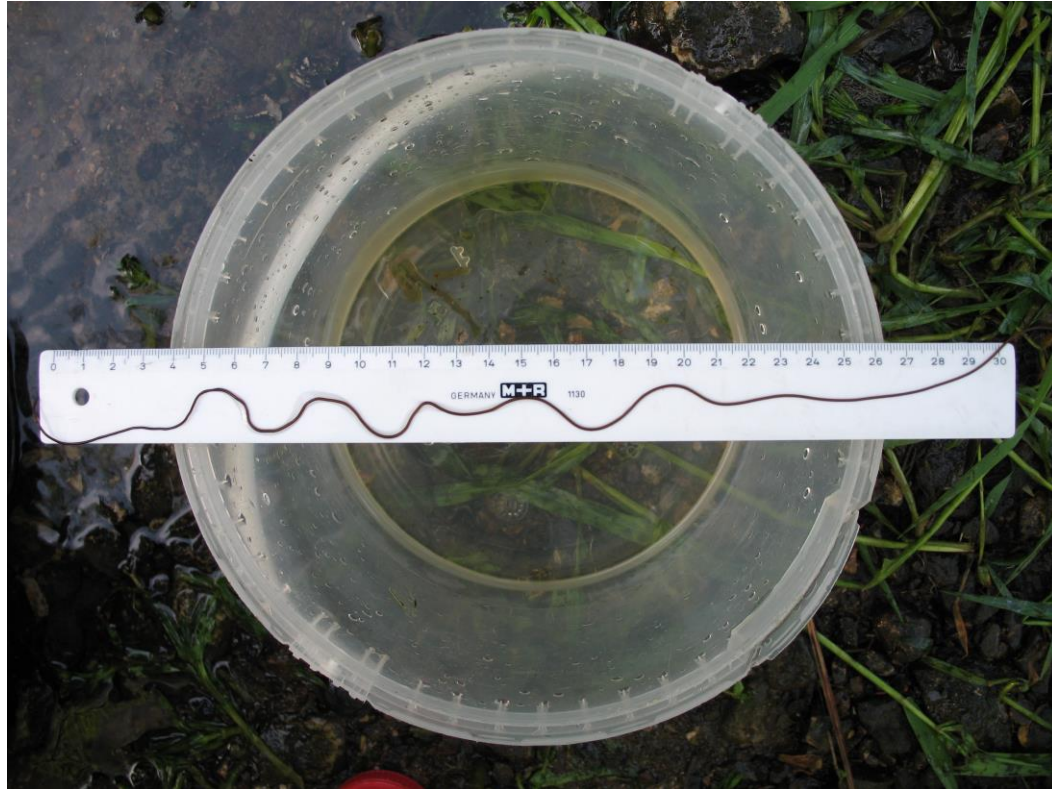

Tubifex sp.

Tubifex sp.

Matoni

2013. gada bezmugurkaulnieks

SŪKĻI PORIFERA

**Parastais krūmsūklis *Spongilla lacustris*
(2012. gada bezmugurkaulnieks)**

Gliemenes Bivalvia

Apalgliemene
Sphaeriidae, Pisidium sp.

Dižā bezzobe
Anodonta cygnaea

Gliemeži Gastropoda

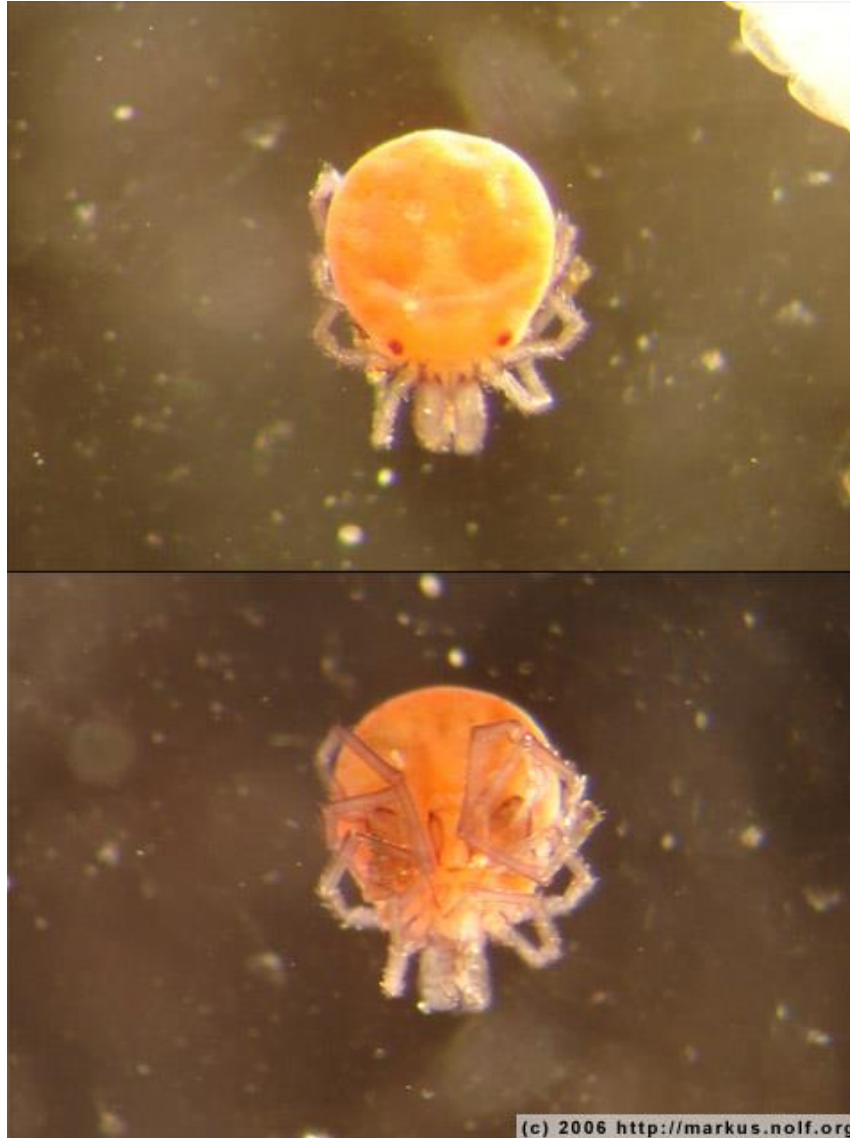

Lielā ūdensspolīte

Lielais dīķgliemezis

Zirnekļveidīgie Ūdensērces Hydrachnidia

Dodamies uz Zēņu dīķi!

